

Nota van Zienswijzen en Wijzigingen

Projectafwijkingsbesluit 'Zonneveld Wolfsdijk, Ede'

Omgevingsvergunning artikel 2.12, lid 1, sub a, onder 3° Wabo

27 september 2022

Inleiding

De ontwerp-omgevingsvergunning 'Zonneveld Wolfsdijk, Ede' heeft van donderdag 2 december 2021 t/m woensdag 12 januari 2022 ter inzage gelegen. Binnen de bovengenoemde termijn hebben wij 3 zienswijzen via een afzonderlijke brief ontvangen. Daarnaast zijn er zienswijzen ingediend door de medeondertekening van een andere zienswijze. Dit brengt het totaal op 11 zienswijzenindieners.

De zienswijzen worden in deze nota samengevat en van een beantwoording voorzien.

Ingediende zienswijzen

Ontvankelijkheid

Eenieder kan zienswijzen indienen tegen de ontwerp-omgevingsvergunning (artikel 3.12, lid 5 Wabo). De indieners van de zienswijzen hebben tijdig hun zienswijzen ingediend. Hierdoor zijn de zienswijzen ontvankelijk.

Inhoudelijke beoordeling

1. [...], hierna reclamant 1 (ontvangen op 8 december 2021).

Deze zienswijze is ondertekend door de bewoners en/of eigenaren van bovengenoemde adressen.

1.1. **Bezwaar tegen zonnepanelen op landbouwgrond**

Inhoud zienswijze

Wij maken in het algemeen bezwaar tegen het gebruik van weide- en/of landbouwgrond voor het plaatsen van zonnepanelen zolang er nog zeer veel daken in de gemeente onbenut zijn gebleven voor dit doel.

Gemeentelijke reactie

In de 'Wind- en zonnewijzer' is opgenomen dat de Edese zonneladder alleen geldt bij de afweging en inpassing van middelgrote en grote initiatieven op perceelsniveau. De zonneladder helpt bij het beoordelen van de geschiktheid van een initiatief voor duurzame energie op perceelsniveau.

Bovenstaande betekent dat alleen wordt gekeken naar het perceelsniveau van het initiatief. Er wordt dus niet gekeken naar de overige gronden die een initiatiefnemer in eigendom heeft of naar gronden en daken die geen eigendom van een initiatiefnemer zijn.

Op de locatie zijn geen gebouwen met daken aanwezig (trede 1). Hoewel sprake is van dubbel ruimtegebruik, gaat het bij dit initiatief niet om de voorbeelden uit trede 2. Verder is de locatie niet gelegen op gronden die op langere termijn zijn bestemd voor een bouwbestemming (trede 3). Gezien de ligging en het huidige agrarisch gebruik valt de planlocatie onder trede 4. Hierbij is in dit geval sprake van dubbel ruimtegebruik door het combineren van het zonnepark met de volgende functies:

- Natuur en bijbehorende biodiversiteit.
- Klimaatadaptatie. Momenteel wordt het water zo snel mogelijk afgevoerd i.v.m. intensief agrarisch gebruik. Na aanleg van het zonneveld is dit niet meer nodig en kan de kavel juist als waterbuffer dienen. Door het verlagen van de bodem aan de zuidzijde van het plangebied wordt het waternet minder (snel) belast bij piekwater en wordt een natte zone gecreëerd.
- Begrazing door kleinvee (schapenbegrazing). Een paar weken per jaar, buiten het broedseizoen, kan het kruidenrijk grasland onder de zonnepanelen worden begraasd door kleinvee.

Verder geeft de Edese zonneladder geen volgtijdelijkheid aan, maar maximale benutting van de verschillende opties. Het doel voor 2022 is om 132.000 zonnepanelen op daken en 50 ha zonnepanelen in het veld te hebben gerealiseerd. De realisatie van beide opties kunnen parallel aan elkaar plaatsvinden zolang het maximum van 40 hectare grote zonnevelden in de periode 2018-2022, zoals vastgesteld door de gemeenteraad, niet wordt overschreden.

Kortom, het initiatief voldoet aan de Edese zonneladder.

Daarnaast voldoet het initiatief ook aan het nationale en provinciale beleid voor zonnevelden. Ten aanzien van het provinciale beleid en de provinciale regels wordt verwezen naar respectievelijk paragraaf 3.2.1 en paragraaf 3.2.2 van de toelichting.

Ten aanzien van het Rijksbeleid geldt dat voorop staat dat een gemeente niet is gebonden aan Rijksbeleid.¹ Een bestuursorgaan is namelijk alleen gebonden aan zijn eigen beleid. Een gemeente hoeft daarom slechts rekening te houden met Rijksbeleid. Zowel de Nationale Omgevingsvisie als de 'Wind- en zonnwijzer' hanteren een voorkeur voor zonnepanelen op daken. In de NOVI staat het volgende over de voorkeursvolgorde:

Op dit moment worden in toenemende mate zonneparken in veldopstelling ontwikkeld, soms ten koste van de kwaliteit van het landelijk gebied. Om te stimuleren dat locaties zorgvuldig worden uitgekozen, heeft het Rijk in samenwerking met medeoverheden en andere belanghebbenden een voorkeursvolgorde uitgewerkt. De afwegingprincipes van de NOVI leiden tot een voorkeur voor zonnepanelen op daken en gevels van gebouwen. Het inpassen op daken en gevels draagt niet alleen bij aan het combineren van functies. Omdat hier al sprake is van bebouwing, zal het introduceren van zonnepanelen op deze plekken doorgaans minder invloed hebben op de kenmerken of identiteit van een gebied. Vanuit diezelfde principes hebben daarna onbenutte terreinen in bebouwd gebied de voorkeur. Om aan de gestelde energiedoelen te voldoen, kan blijken dat ook locaties in het landelijk gebied nodig zijn. Ook in dat geval gaat de voorkeur uit naar het zoeken van slimme functiecombinaties. Hoewel natuur- en landbouwgebieden daarbij niet volledig worden uitgesloten, ligt de voorkeur bij gronden met een andere primaire functie dan landbouw of natuur, zoals waterzuiveringsinstallaties, vuilnisbelten, binnenwateren of areaal in beheer van het Rijk (zoals Rijkswaterstaat, ProRail, Staatsbosbeheer), waaronder waar mogelijk bermen van spoor- en autowegen.

Deze voorkeursvolgorde houdt geen volgtijdelijkheid in. Na het verkennen van mogelijkheden voor het toepassen van zon-PV kan worden begonnen met het gelijktijdig benutten van gekozen mogelijkheden. Deze voorkeursvolgorde wordt meegenomen in de Regionale Energie Strategieën. Als onderdeel van het RES-proces zullen deze kwalitatief gewaardeerd worden in het Nationaal Programma RES. In deze waardering wordt gekeken hoe ruimtelijke belangen tegen elkaar zijn afgewogen. Daarbij zal voor zon-PV worden nagegaan of de voorkeursvolgorde uit de NOVI in deze afweging goed is betrokken. Daarnaast zal het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL) worden gewijzigd, waardoor gemeenten meer mogelijkheden krijgen voor het bevorderen van zon-PV op daken. Ook wordt de subsidieregeling SDE++ aangepast waardoor deze bijdraagt aan de voorkeursvolgorde.

Om aan de gestelde energiedoelen te voldoen, is ook in de NOVI niet uitgesloten dat agrarische gronden in aanmerking komen voor een zonneveld. Bovendien voorziet het plan in dubbel ruimtegebruik, waardoor sprake is van 'slimme functiecombinaties' in het landelijk gebied. Daarnaast geldt dat er geen volgtijdelijkheid is. Hierdoor kan er gestart worden met dit initiatief zonder dat eerst alle daken vol moeten liggen met zonnepanelen.

Verder geldt dat de nationale voorkeursvolgorde minder streng is dan de Edese zonneladder. In de nationale voorkeursvolgorde wordt namelijk slechts in zijn algemeenheid een voorkeur uitgesproken, terwijl de Edese zonneladder op perceelsniveau een strakke lijn hanteert.

Kortom, het onderhavige plan voldoet aan de zonneladders uit het gemeentelijke beleid en de NOVI.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.2. Bodem

Inhoud zienswijze

¹ ABRvS 15 augustus 2007, ECLI:NL:RVS:BB1740.

Uit meerdere onderzoeken en publikaties is gebleken dat bij gebruikmaking van weide- en/of landbouwgrond voor zonnepanelen dit ernstige nadelige gevolgen heeft voor die betreffende grond én de omgeving daarvan, zoals de aangrenzende waterweg en omgevings gronden. Bodem- en waterverontreiniging dus. Zo is er uit Duits onderzoek gebleken dat door regenval op de zonnepanelen giftige en zware metalen, zoals koper, cadmium, lood en tin, uit kunnen spoelen in de betreffende grond en deze én omliggende gronden kunnen verontreinigen.

Gemeentelijke reactie

Kennis over bij welk ontwerp (hoogte, lichtspleten, helling, expositie) er zeker geen negatieve effecten op het bodemleven optreden is nog niet onderzocht. Momenteel ontbreekt het aan harde cijfers, er zijn alleen literatuurstudies beschikbaar die tegenstrijdige resultaten tonen. De verwachting is dat de meest gekozen opstellingen nu al geen groot effect hebben. Uitgangspunt van de gedragscode van Holland Solar is geen zonnevelden te bouwen met een negatief effect op de bodemvruchtbaarheid.

Er worden geen chemicaliën en drijfmest gebruikt bij het onderhouden van het zonneveld. Gedurende lange tijd wordt minder en met minder zware machines over de grond gereden. Mogelijk heeft dit positieve gevolgen voor de bodem. Wat exact het gevolg is van schaduw op de lange termijn is nog niet onderzocht.

Het plan is getoetst aan de aspecten bodem en water. Uit deze toetsing blijkt dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Hierbij wordt verwezen naar paragraaf 4.5 en 4.6 van de toelichting op de omgevingsvergunning.

De verplichte bodemtoets bij ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningen hoeft alleen te zien op de milieukundige geschiktheid van de bodem voor het initiatief en een eventuele onderzoeksplicht. Tijdelijke verstoringen in de bodem door grond- of graafwerkzaamheden zijn zeer gangbaar bij wijzigingen van gebruik of bestemming. Deze vallen onder algemene wet- en regelgeving van grondverzet zoals de Wet bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit. Er worden hier op dat gebied geen bijzonderheden verwacht. Zie paragraaf 4.6 van de toelichting.

Er is nog zeer weinig bekend over het vrijkomen van chemische stoffen van de bovengrondse voorzieningen van zonneweides. Uitloging van metalen van de frames en palen behoort in feite niet plaats te vinden en zou moeten worden opgevat als nieuwe bodemverontreinigingen als het schadelijke stoffen betreft. Voor aluminium is geen interventiewaarde vastgesteld, omdat het van nature in hoge gehalten voorkomt in de bodem. Hoge concentraties in het grondwater zijn eerder een gevolg van verzuring dan van verhoogde emissies.

Tegen langdurige of langzame effecten vanuit bovengrondse voorzieningen, waarbij stoffen in de bodem terecht (kunnen) komen, wordt in algemene zin niet opgetreden, alleen tegen acute situaties zoals lekkages of ongevallen. Er zijn bij een lopende pilot wel eens verhoogde concentraties aan titanium aangetoond in de vegetatie van de inspoelzone van zonnepanelen. Dit kan afhankelijk zijn van het toegepaste materiaal of de coating van de zonnepanelen. Ook bij toepassing van schoonmaakmiddelen kunnen stoffen in de bodem terecht komen.

Op langdurige effecten is de algemene zorgplicht van toepassing als aantoonbaar sprake is van gevaar, risico of schade door vrijkomende stoffen. Er is op dit moment geen reden om aan te nemen dat dit bij zonnepanelen of zonneweides het geval kan zijn. De initiatiefnemer is daarnaast gehouden aan de algemene zorgplicht onder meer bij het schoonmaken van de zonnepanelen.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.3. Calamiteiten

Inhoud zienswijze

Aangrenzende percelen en hun bewoners / eigenaren lopen grote risico's bij calamiteiten zoals een brand. Inmiddels opgedane ervaringen leren ons namelijk dat resten (zoals o.a. kleine stukjes glas) van de zonnepanelen, zeker bij grote geplaatste aantallen, in zo'n situatie tot ver in de omtrek neer kunnen slaan en tot grote schade van deze én omgevingsgronden kunnen leiden. Het blijkt dat het verwijderen van neergekomen resten van de zonnepanelen en het volledig reinigen van de gronden

een haast onmogelijke opgave is. Omliggende gronden zullen in zo'n situatie niet meer op een verantwoorde wijze te gebruiken zijn voor het laten grazen van vee of bijv. paarden.

Gemeentelijke reactie

De aanvrager zal de best beschikbare technieken gebruiken bij de aanleg van het zonnepark. Toch blijft er altijd een kans op het ontstaan van brand. In het advies van de VGGM worden maatregelen geadviseerd die het brandrisico tot een minimum beperken. Daarbij zijn de grootste risico's beschreven. De kans dat een brand overslaat naar een woning (door vliegvuur) op genoemde afstanden is klein, maar niet geheel uit te sluiten.

De maatregelen uit het advies van de VGGM hebben betrekking op de inhoud van deze zienswijze. Dat wil zeggen, dat als het advies van de VGGM wordt overgenomen het brandrisico minimaal is. In het onderhavige geval is het advies van de VGGM overgenomen.

In de adviesbrief wordt niet inhoudelijk gesproken over de risico's van brandoverslag door vliegvuur. Uit het Adviesrapport "Advies vliegvuur vreugdevuren" van het Instituut Fysieke Veiligheid uit 2020 is gebleken dat 'vliegvuur nog steeds een relatief ongrijpbaar fenomeen is, zodat het voor de brandweer moeilijk is om te kunnen onderbouwen bij welke omvang en samenstelling van een brandstapel de veiligheid van omstanders te allen tijde gegarandeerd kan worden.' Als de brandbestrijding zo goed mogelijk is, lijkt de kans op vliegvuur beperkt.

Bij een brand van de zonnepanelen kunnen kleine brandende deeltjes vrijkomen, maar deze kleine deeltjes branden waarschijnlijk niet lang of zijn al uitgebrand voordat ze een rieten kap raken. Als deze deeltjes toch brandend op een rieten kap neerkomen is de vraag of ze dan nog voldoende energie hebben een kapbrand te veroorzaken.

De inzet van de brandweer is van meerdere factoren afhankelijk en wordt per situatie bepaald. De inzet zal echter altijd gericht zijn op het beheersbaar houden van de brand. Daarbij zijn de voorwaarden zoals een goede bereikbaarheid en voldoende bluswater belangrijk. Ondanks een goede bereikbaarheid en bluswatervoorziening blijft er nog altijd een risico over dat er meerdere panelen zullen afbranden. Dit is namelijk mede afhankelijk van de ontdekkingstijd, alarmeringstijd, opkomsttijd en inzetijd. Door optimalisering van bovengenoemde punten is het risico op rondvliegende resten van zonnepanelen voldoende geminimaliseerd. Zie hiervoor ook paragraaf 4.15 van de toelichting.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.4. Elektriciteitsnet

Inhoud zienswijze

Momenteel blijkt dat het huidige electriciteitsnet nog helemaal niet geschikt is om grote hoeveelheden inkomende stroom te kunnen verwerken. Men zal derhalve eerst ervoor dienen te zorgen dat toelevering van stroom überhaupt op het bestaande net mogelijk wordt.

Gemeentelijke reactie

De energie die wordt opgewekt door zonnepanelen wordt geleverd aan het elektriciteitsnetwerk. Binnen het elektriciteitsnetwerk zijn verschillende elektriciteitsnetten:

- Laagspanningsnet: het laagspanningsnet ligt overal waar elektriciteit verbruikt wordt. Hier zijn bijvoorbeeld alle voedingspunten voor woningen op aangesloten. Kleinere zonnenvelden kunnen hierop worden aangesloten. Maar alleen als er ruimte is op het elektriciteitsnetwerk.
- Middenspanningsnet: dit verbindt het hoogspanningsnet met het laagspanningsnet. In het middenspanningsnet zijn onderstations en regelstations opgenomen. Is er ruimte beschikbaar op de middenstations? Dan kunnen daar middelgrote zonnenvelden op worden aangesloten.
- Hoogspanningsnet: grote zonnenvelden worden aangesloten op een onderstation van Liander of op het hoogspanningsnet van TenneT. Dit hangt af van de grootte en locatie. TenneT is de landelijke beheerder van het hoogspanningsnet in Nederland.

De stroom die op het zonneveld aan de Wolfsdijk wordt opgewekt dient aan het net te worden terug geleverd, zodat deze vervolgens verder gedistribueerd kan worden naar potentiële afnemers. Liander heeft aangegeven dat op onderstation Frankeneng in de gemeente Ede capaciteit is. De initiatiefnemer (NRG2All b.v.) heeft een offerte aangevraagd en aanbetaald, waardoor de capaciteit gereserveerd is en aansluiting op het net zeker is. De aansluiting van het zonneveld aan de Wolfsdijk was definitief toegezegd voordat TenneT op 2 september 2021 de congestiemelding voor teruglevering van stroom aan het net voor Gelderland afkondigde. Toelevering van stroom van het initiatief naar het net is dus gewaarborgd.

Voor nieuwe grote zon- en windinitiatieven die voor 2 september 2021 nog geen aansluitingsreservering van Liander hadden is het voorlopig niet mogelijk om een aansluiting op het net te krijgen, omdat het hoogspanningsnet in Gelderland de grens heeft bereikt voor teruglevering van elektriciteit.

Projecten met een opwekvermogen van ongeveer meer dan 150 zonnepanelen vallen onder de congestiemelding van TenneT. Voor kleinere opwekprojecten voor kleinverbruikers is aansluiting op het elektriciteitsnet nog wel mogelijk als het laagspanningsnet in dat deel van Ede daar voldoende ruimte voor heeft. De congestiemelding van TenneT geldt namelijk alleen voor grotere aansluitingen. Opwekprojecten waarbij de opgewekte stroom volledig voor eigen gebruik is en levering aan het net niet nodig is, kunnen sowieso worden gerealiseerd.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.5. Bodem en ecologie

Inhoud zienswijze

In een aanbeveling van de adviesraad van de overheid is gemeld dat deze van mening is voorrang te geven aan plaatsing van zonnepanelen op daken in plaats van gebruikmaking van weide- en landbouwgronden. Ook natuurbeschermers en ecologen waarschuwen voor zonneparken op gronden. Volgens hen zou het nadelige gevolgen hebben, ja zelfs funest zijn voor het bodemleven, grond vitaliteit, insecten, vogels enz. Zie hiervoor Rijksadviseur voor fysieke leefomgeving Berno Strootman en bodemexpert Michiel Rutgers.

Gemeentelijke reactie

Het plan is getoetst aan de aspecten ecologie en bodem. Uit deze toetsing blijkt dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Hierbij wordt verwezen naar paragraaf 4.4 en 4.6 van de toelichting op de omgevingsvergunning.

Ten aanzien van het Rijksbeleid geldt dat voorop staat dat een gemeente niet is gebonden aan Rijksbeleid.² Een bestuursorgaan is namelijk alleen gebonden aan zijn eigen beleid. Een gemeente hoeft daarom slechts rekening te houden met Rijksbeleid. De door reclamant aangehaalde personen hebben geen Rijksbeleid gepubliceerd. De toetsing aan het Rijksbeleid is verwoord in paragraaf 3.1 van de toelichting. Zowel in de Nationale Omgevingsvisie als in de gemeentelijke 'Wind- en zonnewijzer' is de mogelijkheid geboden om zonnenvelden op landbouwgronden te realiseren. Dit project voldoet aan deze beleidsdocumenten.

Verder wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.1 en zienswijze 1.2.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

1.6. Uitzicht en haag zuidzijde

Inhoud zienswijze

Ons uitzicht wordt op een negatieve wijze beïnvloed bij plaatsing van zonnepanelen op de betreffende percelen en vinden het een ontsiering van de omgeving. In de digitale bijeenkomst is aangegeven dat

² ABRvS 15 augustus 2007, ECLI:NL:RVS:BB1740.

het niet wenselijk is (en zelfs de gemeente Ede ertegen zou zijn) aan de zuidzijde een volledig gesloten haag te plaatsen. Als men bereid zou zijn een haag aan alle 4 zijdes van het zonnepark te plaatsen van minimaal 1 meter hoger dan het hoogste punt van de zonnepanelen, deze haag dient ook geplaatst te worden voor- of achterlangs het bestaande bosje gelegen aan de kant van de Maanderdijk, zodat de haag volledig aangesloten staat om het het zonnepark heen dan zou in ieder geval een gedeelte van het zicht op het zonnepark voor de omgeving en de bewoners van de omgeving weggenomen worden. Echter wil het daarmee niet wegnemen dat je alsnog op hogere niveau en op meer afstand je nog steeds zicht zou hebben op het zonnepark.

Gemeentelijke reactie

Er bestaat niet zoiets als een recht op een blijvend vrij uitzicht. Dit neemt niet weg dat de gemeente het belang dat reclamant 1 heeft bij het behoud van hun uitzicht moet betrekken in zijn belangenafweging. Dit belang is door de gemeente in zijn belangenafweging onderkend.³ De gemeente heeft echter een zwaarder gewicht toegekend aan het belang dat is betrokken bij het realiseren van dit plan waarmee het algemene belang van duurzame energieopwekking wordt gediend. Daarnaast wordt de openheid van het landschap niet onevenredig aangetast en er ontstaat geen verrommeling. Het zonneveld wordt namelijk zorgvuldig landschappelijk ingepast, waardoor het zicht op het zonneveld wordt verzacht.

Los van bovenstaande heeft reclamant 1 na de terinzagelegging overleg gevoerd met de initiatiefnemer. Als gevolg daarvan is het landschappelijk inpassingsplan aangepast. In de tekst is toegevoegd dat er aan de zuidzijde een struweelhaag wordt geplant van 3 meter hoog (even hoog als aan de rest van de randen, behalve aan de noordrand waar de haag 4 meter is) en 4 meter breed. Op pagina 17 is de haag toegevoegd aan de plantekening en op pagina 19 zit het vernieuwde profiel van de zuidzijde.

Door deze aanpassing wordt verder tegemoetgekomen aan de wensen van reclamant 1. Daarnaast blijft nog steeds sprake van een zorgvuldig landschappelijk inpassingsplan.

Conclusie

Deze zienswijze leidt tot aanpassing van het plan. Het landschappelijk inpassingsplan is aangepast. In de tekst is toegevoegd dat er aan de zuidzijde een struweelhaag wordt geplant van 3 meter hoog (even hoog als aan de rest van de randen, behalve aan de noordrand waar de haag 4 meter is) en 4 meter breed. Op pagina 17 is de haag toegevoegd aan de plantekening en op pagina 19 zit het vernieuwde profiel van de zuidzijde.

1.7. Compensatie, draagvlak en financiële participatie

Inhoud zienswijze

Graag willen we vooraf in overleg met NRG2all over de compensatie die geboden gaat worden voor eerder genoemde bezwaren in deze brief. De mensen wonende aan de Wolfsdijk hebben wel toezegging gekregen om gecompenseerd te worden doormiddel van een warmtepomp en zonnepanelen voor hun huis zodat deze energieneutraal zou worden. We zien daarbij niets in het door NRG2all ingediende participatieplan. Eerdere punten die genoemd en besproken zijn in de bijeenkomsten en de klankbordgroep worden verdraaid of niet beantwoord door NRG2all. Deze bijeenkomsten en klankbordgroep zijn door NRG2all georganiseerd om een dossier aan te leggen waarbij het lijkt dat er geen bezwaren zijn van de buurtbewoners en dat NRG2all goed gecommuniceerd heeft met de buurtbewoners. Echter is dit niet het geval en zien de buurtbewoners dit volledig anders.

Gemeentelijke reactie

Draagvlak

Er is geen wettelijke regel die bepaalt dat een ruimtelijk plan een ontwikkeling alleen mogelijk mag maken als daarvoor voldoende draagvlak in de omgeving bestaat.⁴ Of voldoende draagvlak voor het plan bij de omwonenden bestaat is niet van doorslaggevende betekenis. Dit betekent niet dat het aspect draagvlak geen enkele rol speelt in de besluitvorming. Het streven naar draagvlak vormt een

³ ABRvS 25 oktober 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2861.

⁴ ABRvS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1781.

aspect dat zich vertaalt in de belangenafweging die het bevoegd gezag bij de beoordeling van de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het voorziene zonneveld dient te maken.⁵

Dit neemt niet weg dat, bijvoorbeeld op grond van gemeentelijk beleid, van een initiatiefnemer kan worden verlangd dat hij (specifieke) inspanningen verricht die zijn gericht op het informeren van omwonenden en het verwerven of vergroten van het maatschappelijk draagvlak voor de gewenste ontwikkeling. Het niet behoorlijk nakomen van een dergelijke inspanningsverplichting kan voor het bestuursorgaan reden zijn de gewenste medewerking niet te verlenen.⁶

In dit geval is in de 'Wind- en zonnewijzer' een inspanningsverplichting voor de initiatiefnemer opgenomen om draagvlak te zoeken via een omgevingsdialoog.

(Proces)participatie omgeving: initiatiefnemers hebben de verplichting om de directe omgeving door de omgevingsdialoog te betrekken bij hun initiatief en betrekken dit bij het participatieplan. De gemeente biedt ondersteuning bij het opstellen van dit participatieplan en hanteert daarbij de uitgangspunten uit de Edese participatieaanpak.

Een goed gesprek over het plan met de buurt vergroot begrip en draagvlak en haalt informatie op, zodat het plan zo goed mogelijk past in zijn omgeving. En wellicht - in combinatie met andere opgaven- meerwaarde kan bieden. Naast draagvlak en begrip kan er ook een (kwalitatief) beter plan ontstaan door participatie met de omgeving. De gemeente Ede vindt het dan ook belangrijk dat initiatiefnemers de directe omgeving met een omgevingsdialoog betrekken bij hun initiatief. De uitkomsten van de omgevingsdialoog worden door de gemeente betrokken bij de beoordeling van het plan.

In de 'Wind- en zonnewijzer' is echter geen resultaatsverplichting opgenomen. Er is in dit gemeentelijke beleid niet een harde randvoorwaarde neergelegd waaraan de consequentie is verbonden dat het plan niet mag worden vastgesteld als draagvlak of een vorm van participatie ontbreekt. Het beleid brengt de wens tot uitdrukking dat voldoende maatschappelijk draagvlak wordt verkregen alsmede de wens inwoners te laten participeren bij de planvorming, een wens waarvan de realisering primair op de weg van de initiatiefnemer is gelegen. Van de initiatiefnemer wordt verwacht dat hij zich inspant om voldoende draagvlak te verwerven en participatie mogelijk te maken.⁷

In het onderhavige geval heeft de initiatiefnemer een omgevingsdialoog gevoerd. Zo heeft er in een vroeg stadium afstemming plaatsgevonden met omwonenden, maar ook met andere belanghebbenden. De geplaatste opmerkingen zijn meegenomen in het definitieve plan. Het participatieproces en het omgevingsproces zijn weergegeven in de separaat toegevoegde bijlage 'Participatie en communicatieplan'. Uit dit document blijkt dat de initiatiefnemer zich redelijkerwijs voldoende heeft ingespannen om draagvlak te zoeken.

Daarnaast is bij de omgevingsvergunning een ruimtelijke onderbouwing gevoegd en heeft een zorgvuldige belangenafweging plaatsgevonden. Aan het algemeen belang (*o.a. duurzame energieopwekking, zorgvuldige landschappelijke inpassing, inspanning voor omgevingsdialoog*) wordt een groter gewicht toegekend dan aan het belang van omwonenden (*o.a. verlies agrarische grond, behoud bestaande landschap, beperking uitzicht en gebrek aan draagvlak*).

Financiële participatie en compensatie

Er is geen wettelijke regel die bepaalt dat een ruimtelijk plan een ontwikkeling alleen mogelijk mag maken als financiële participatie plaatsvindt. Dit neemt niet weg dat, bijvoorbeeld op grond van gemeentelijk beleid, van een initiatiefnemer kan worden verlangd dat hij (specifieke) inspanningen verricht op het gebied van financiële participatie.

In dit geval is in de 'Wind- en zonnewijzer' een inspanningsverplichting voor de initiatiefnemer opgenomen om financiële participatie mogelijk te maken.

Financiële participatie: In de praktijk blijkt dat financiële participatie in het project het draagvlak bij omwonenden vergroot. Daarnaast zorgt dit voor betrokkenheid bij de energietransitie-

⁵ ABRvS 20 november 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3917.

⁶ ABRvS 18 december 2019, ECLI:NL:RVS:2019:4209.

⁷ ABRvS 23 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3580.

opgave. In het participatieplan moet een initiatiefnemer dan ook aangeven hoe hij zoekt naar een redelijke (financiële) compensatie. Dit kan bijvoorbeeld door financiële participatie mogelijk te maken en daarnaast door lokaal te investeren in de ruimtelijke kwaliteit via bijvoorbeeld een gebiedsfonds.

Voor de categorie zonnevelden groter dan 2 hectare streven we naar een financiële participatie van 50%. De haalbaarheid hiervan wordt in overleg met initiatiefnemer, belanghebbenden en omwonenden vastgesteld. Het exacte percentage kan daarom afwijken. De initiatiefnemer verwerkt dit in een participatieplan, conform de werkwijze bij windturbines. Hierbij wordt ook de mogelijke rol van een energie coöperatie betrokken, net als bij de participatie windturbines.

In de 'Wind- en zonnewijzer' is echter geen resultaatsverplichting opgenomen. Er is in dit gemeentelijke beleid niet een harde randvoorwaarde neergelegd waaraan de consequentie is verbonden dat het plan niet mag worden vastgesteld als een vorm van financiële participatie ontbreekt. Het beleid brengt de wens tot uitdrukking dat voldoende maatschappelijk draagvlak wordt verkregen alsmede de wens inwoners financieel te laten participeren bij de planvorming, een wens waarvan de realisering primair op de weg van de initiatiefnemer is gelegen. Van de initiatiefnemer wordt verwacht dat hij zich inspant om financiële participatie mogelijk te maken.

In het onderhavige geval heeft de initiatiefnemer een omgevingsdialoog gevoerd en zijn de participatiemogelijkheden uitgewerkt en besproken. Het participatieproces en het omgevingsproces zijn weergegeven in de separaat toegevoegde bijlage 'Participatie en communicatieplan'. Uit dit document blijkt dat de initiatiefnemer zich redelijkerwijs voldoende heeft ingespannen om financiële participatie mogelijk te maken. De concrete afspraken staan op pagina 10 van deze bijlage. Hierin wordt ook compensatie aan een aantal omwonenden geboden.

Na de terinzagelegging heeft reclamant overleg gevoerd met de initiatiefnemer (NRG2all). Als gevolg daarvan is tussen reclamant 1 en NRG2ALL afgesproken dat reclamant 1 ook compensatie krijgt door meegenomen te worden in het zogenaamde '0-op-de-meter-proces'. Dat wil zeggen dat de woningen van reclamant 1 vanuit het project een warmtepomp en zonnepanelen krijgen en dat de installatie hiervan op kosten van het project zal komen. De bevestiging hiervan is door NRG2all persoonlijk aan de betreffende woningeigenaren gestuurd.

Kortom, de initiatiefnemer heeft aan de inspanningsverplichting voldaan om financiële participatie mogelijk te maken.

Conclusie

Deze zienswijze leidt tot aanpassing van het plan. De extra gemaakte afspraken worden toegevoegd als extra bijlage aan de toelichting.

2. [...], hierna reclamant 2 (ontvangen op 21 december 2021).

2.1. Draagvlak

Inhoud zienswijze

Ik ben zelf grotendeels eigenaar van [...]; echter de grond waar de zonnepanelen op zouden moeten komen is van mijn vader. Er is door NRG2all op geen enkele manier contact met mij geweest om hun plannen te verduidelijken. Ik heb een van hun medewerkers begin dit jaar kort gesproken, deze zouden bij mij terugkomen maar er komt niks; maar de plannen worden wel doorgedrukt. In de laatste informatiebijeenkomst van 1 december jl. kwamen er ineens allerlei verrassingen uit de hoge hoed, wat absoluut niet gewenst is. Ik ben dan ook 100% tegen dit plan.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.7.

Uit de omgevingsdialoog blijkt dat er meerdere bijeenkomsten zijn geweest. Verder geldt dat er op 23 februari 2022 nog een afspraak is geweest tussen NRG2all en reclamant 2. Tijdens deze afspraak is de zienswijze van reclamant 2 besproken en is bekeken of men tot een oplossing kan komen.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.2. In- en uitrit

Inhoud zienswijze

Er wordt zomaar een in- en uitrit op papier gezet door NRG2all over mijn erf aan de [...]; NRG2all heeft met mij geen contract of recht van overpad; daarnaast wil ik absoluut geen bouwverkeer over mijn erf hebben; dit kan absoluut niet! Is mijn smalle erf ook helemaal niet geschikt voor.

Gemeentelijke reactie

Op het erf van reclamant 2 is een zakelijk recht van erfdienstbaarheid gevestigd. Dit recht van erfdienstbaarheid ziet echter niet op een recht van overpad om via zijn perceel de gronden van het zonneveld te bereiken.

Om een oplossing te vinden is de inrit verplaatst. De inrit van het zonneveld is verplaatst naar de zuidwestzijde van het perceel Wolfsdijk 15 te Ede. Dit betekent dat er niet meer sprake is van een inrit op het perceel van reclamant 2. De nieuwe inrit is afgestemd met de eigenaren van Wolfsdijk 15 te Ede.

Conclusie

Deze zienswijze leidt tot aanpassing van het plan. De situatietekening en het landschappelijk inpassingsplan zijn aangepast. De inrit is verplaatst naar de zuidwestzijde van het perceel Wolfsdijk 15 te Ede. Dit is ten westen van het perceel van reclamant 2.

2.3. Erfgrens

Inhoud zienswijze

Er is met mijn ouders een hele andere erfgrens afgesproken dan dat NRG2all op tekening zet, dit is al meerdere keren aan NRG2all doorgegeven, maar dit wordt maar niet aangepast.

Gemeentelijke reactie

Primair merken wij op dat de zienswijze niet nader wordt onderbouwd. Onduidelijk is welke erfgrens wordt bedoeld. Verder merken wij op dat het project voor ons op zichzelf aanvaardbaar is. Hierbij wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 3.6.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.4. Uitzicht en schade

Inhoud zienswijze

Er zouden lichte begroeiing/ struiken buitenom het park geplant worden; in het nieuwe plan zijn dit bomen van 4 m1 hoog; Dit gaat mijn uitzicht helemaal weg nemen. En daarbij ontnemt mij dit meters aan zonlicht op mijn aangrenzend grasland; ik krijg daar 25 jaar lang schade van! Niet alleen van de schaduw maar ook van takken e.d. wat in mijn weiland terecht komt.

Gemeentelijke reactie

Er bestaat niet zoiets als een recht op een blijvend vrij uitzicht. Dit neemt niet weg dat de gemeente het belang dat reclamant 2 heeft bij het behoud van hun uitzicht moet betrekken in zijn belangenafweging. Dit belang is door de gemeente in zijn belangenafweging onderkend.⁸ De gemeente heeft echter een zwaarder gewicht toegekend aan het belang dat is betrokken bij het realiseren van dit plan waarmee het algemene belang van duurzame energieopwekking wordt gediend. Daarnaast wordt de openheid van het landschap niet onevenredig aangetast en er ontstaat geen verrommeling. Het zonneveld wordt namelijk zorgvuldig landschappelijk ingepast, waardoor het zicht op het zonneveld wordt verzacht.

⁸ ABRvS 25 oktober 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2861.

In het landschappelijk inpassingsplan is als uitgangspunt gekozen voor een karakteristieke rationele verkaveling haaks op wegen, aangezet met inheemse struweelhagen. De omringende haag van circa 3 meter hoog aan de oost- en westzijde en 4 meter hoog aan de noordzijde met boomvormers als uitschieters, maakt het zonnepark nagenoeg onzichtbaar voor voorbijgangers en omwonenden. De inbreuk op het open landschapsbeeld blijft beperkt omdat deze haag – gezien vanaf de Wolfsdijk en de Maanderbroekweg - niet boven de groene horizon uitkomt die gevormd wordt door de populierenrijen aan de andere zijde van het Maanderbroek, langs de Maanderdijk en het bosje aan het uiteinde van het projectgebied. De beperkte impact wordt geïllustreerd in de 3D-impressies op pagina 25 en 26 en op de dwarsprofielen op pagina 18 en 19.

De struweelhaag aan de noordzijde van het zonnepark wordt 4 meter hoog met op een aantal plekken boomvormers die hoger kunnen worden (tot uiteindelijk een volwaardige boom). Dit past in de omgeving omdat de noordzijde als onderdeel kan worden gezien van de erfbeplanting van de erven aan de Wolfsdijk nr. 9, 11 en 15.

Verder is de struweelhaag op minimaal 4 meter gesitueerd van de perceelsgrens met reclamant 2. Hierdoor komen een deel van de schaduw en een deel van de takken niet in het weiland van reclamant 2 terecht. Voor zover sprake is van schaduwwerking, geldt dat de gemeente een zwaarder gewicht heeft toegekend aan het belang dat is betrokken bij het realiseren van dit plan waarmee het algemene belang van duurzame energieopwekking wordt gediend.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.5. Gebruiksduur van 25 jaar

Inhoud zienswijze

Er zou een gebruiksduur zijn van 25 jaar; als er 25 jaar bomen staan, dan zijn die al lang geen 4 m1 hoog meer, maar veel hoger; en na 25 jaar mag de grond dan wel weer agrarisch gebruikt worden, maar worden die bomen dan ook weer geheel verwijderd? Die vragen/antwoorden worden door NRG2all ontweken. Dit moet vooraf duidelijk gemaakt en vastgelegd worden. Na 25 jaar het gehele park weg, incl. alle aangebrachte beplanting; weer in de originele staat terugbrengen zoals het nu is.

Gemeentelijke reactie

In dit geval gaat het om een tijdelijk project, omdat het zonneveld voor een periode van maximaal 25 jaar zal worden gebruikt. Na een periode van 25 jaar wordt het zonneveld ontmanteld. Om de tijdelijkheid te waarborgen, wordt aan de omgevingsvergunning het voorschrift verbonden dat de vergunning geldt voor een periode van maximaal 25 jaar die begint na aanvang van de bouwwerkzaamheden. Na deze periode dienen alle bouwwerken (zonnepanelen, hekwerken, transformator- en inkoopstation) binnen drie maanden te worden verwijderd en kunnen de gronden weer hoofdzakelijk agrarisch worden gebruikt.

Aan de omgevingsvergunning is het volgende voorschrift verbonden:

- Binnen drie maanden na afloop van de vergunningstermijn (25 jaar na aanvang bouwwerkzaamheden) moet de voor de verlening van de vergunning bestaande toestand zijn hersteld, met uitzondering van de landschappelijke inpassing. De landschappelijke inpassing moet na afloop van de vergunningstermijn in stand worden gelaten. (Kenmerk inrichtingsplan: 'LIP_Zonnepark Maanderbroek_29aug2022').

Dit zorgt ervoor dat de landschappelijke en ecologische winst na 25 jaar niet teniet wordt gedaan.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.6. Waardevermindering

Inhoud zienswijze

Door dit zonnepark in mijn 'achtertuin' krijg ik te maken met waardevermindering van mijn bezit; Ik heb daar planschade van; Hoe wordt dat gecompenseerd?

Gemeentelijke reactie

Het staat belanghebbenden altijd vrij om een planschadeverzoek in te dienen na onherroepelijkheid van de omgevingsvergunning. De gemeente heeft met de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten. Hierin is o.a. geregeld dat bij het toekennen van een eventuele planschadeclaim de kosten op de initiatiefnemer kunnen worden verhaald. Hierdoor is de omgevingsvergunning economisch uitvoerbaar. Verder geldt dat meer gewicht wordt toegekend aan het algemene belang van duurzame energieopwekking dan aan het belang van eventuele planschade.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.7. Grond en natuur

Inhoud zienswijze

Wat voor uitwerking hebben de zonnepanelen op de grond en de natuur; is er wel een ecologisch onderzoek naar de gevolgen gedaan? Zo ja, kan dat onderzoek gedeeld worden?

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.2 en 1.5.

Verder geldt dat een ecologische quickscan is uitgevoerd. Deze quickscan is toegevoegd als bijlage bij de toelichting en maakt daardoor onderdeel uit van het besluit.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

2.8. Daken niet benut

Inhoud zienswijze

Zonnepark in deze mooie omgeving is een verkrachting van de natuur; Als we zo graag zonnepanelen willen plaatsen; leg de daken van mijn schuren dan maar vol; en die bij de omliggende burens;

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.1.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3. [...], hierna reclamant 3 (ontvangen op 12 januari 2022).

3.1. Nut en noodzaak

Inhoud zienswijze

De enkele onderbouwing ten aanzien van het nut en de noodzaak van Zonneveld Wolfsdijk is dat het bij zou dragen aan het opwekken van zonne-energie. Deze onderbouwing is zeer summier en klemmt des te meer omdat het hier ontwikkelingen betreft die zullen worden gerealiseerd op gronden die onder meer zijn bestemd voor herstel en ontwikkeling van landschapswaarden.

Gemeentelijke reactie

In de ruimtelijke onderbouwing is het initiatief uitgebreid getoetst aan het geldende beleid. Het initiatief voldoet aan het Rijksbeleid, het provinciale beleid en het gemeentelijke beleid. In deze beleidsdocumenten staat het doel aangegeven. In de Edese 'Wind- en zonnewijzer' staat het volgende aangegeven:

De gemeente Ede heeft de ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn, wat betekent dat lokaal net zoveel duurzame energie wordt opgewekt als gebruikt. Dit is opgenomen in het bestuursakkoord Ruimte voor Ede 2018-2022 en sluit aan bij de doelstelling van het Gelders Energie Akkoord (GEA) en het beleid vanuit het Nationale Klimaatakkoord. De energietransitie

die nodig is om dit doel te bereiken, vormt een opgave die onherroepelijk impact heeft op onze fysieke leefomgeving en die vraagt om een opschaling en versnelling van realisatie van onder meer windturbines en zonnevelden. Om dit mogelijk te maken moet de gemeente Ede ruimte bieden aan zoveel mogelijk (bewoners) initiatieven. Tegelijk vraagt de opgave om een zorgvuldige aanpak. Zorgvuldig betekent in dit geval dat niet ieder initiatief overal kan. Bovendien worden er eisen gesteld aan de inpassing in de omgeving en de wijze waarop dit met de omgeving wordt afgestemd.

Het is evident dat het onderhavige initiatief een belangrijke bijdrage levert aan deze doelstelling. De ontwikkeling beoogt namelijk het opwekken van 4,5 MWp zonne-energie. Er zullen ca. 9.300 zonnepanelen worden gerealiseerd. Dat staat gelijk aan ca. 1.550 huishoudens. Daarnaast heeft het onderhavige zonneveld een netto-oppervlakte van ca. 2,8 hectare. Hiermee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de beleidsdoelstelling om binnen de periode 2018-2022 40 hectare aan grote zonnevelden (groter dan 2 hectare) te vergunnen.

Met betrekking tot het herstel en ontwikkeling van landschapswaarden geldt dat het plan is voorzien van een goede landschappelijke inpassing. Hierbij wordt verwezen naar het landschappelijk inpassingsplan en paragraaf 4.9 van de toelichting. Hierdoor wordt voldaan aan de randvoorwaarde dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de in de bestemmingsomschrijving genoemde waarden.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.2. Strijd met bestemmingsomschrijving

Inhoud zienswijze

De gronden zijn onder meer bestemd voor agrarische doeleinden, in de vorm van agrarische bodemexploitatie met bijbehorende voorzieningen, het behoud, herstel en ontwikkeling van landschapswaarden, het behoud, herstel en bescherming van cultuurhistorische waarden in de vorm van onverharde wegen en paden. De realisatie van een zonneveld past absoluut niet in deze omschrijving.

Gemeentelijke reactie

De gronden met de bestemming 'Agrarisch' zijn onder meer bestemd voor agrarische doeleinden, in de vorm van agrarische bodemexploitatie met bijbehorende voorzieningen; het behoud, herstel en ontwikkeling van landschapswaarden, en; het behoud, herstel en bescherming van cultuurhistorische waarden in de vorm van onverharde wegen en paden. De realisatie van een zonneveld past niet binnen de geldende agrarische enkelbestemming, omdat het opwekken van duurzame energie in strijd is met de bestemmingsomschrijving. Bij het opwekken van energie is niet sprake van het voortbrengen van een agrarisch product. Verder is het opwekken van energie niet van zodanig ondergeschikte betekenis, dat deze activiteit geacht moet te zijn opgegaan in de agrarische activiteit.

Kortom, de gemeente ontkent niet dat het project in strijd is met de bestemmingsomschrijving van de bestemming 'Agrarisch'. Omdat het zonneveld in strijd is met de bestemming 'Agrarisch', is een omgevingsvergunning verleend met een buitenplanse grote afwijking van het bestemmingsplan op grond van artikel 2.12, lid 1, sub a, onder 3 Wabo.

Met betrekking tot het herstel en ontwikkeling van landschapswaarden geldt dat het plan is voorzien van een goede landschappelijke inpassing. Hierbij wordt verwezen naar het landschappelijk inpassingsplan en paragraaf 4.9 van de toelichting. Hierdoor wordt voldaan aan de randvoorwaarde dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de in de bestemmingsomschrijving genoemde waarden.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.3. Landbouwvisie

Inhoud zienswijze

De gemeente heeft op 14 november 2019 een landbouwvisie aangenomen, waaruit volgt dat Ede de realisatie van circulaire en natuurinclusieve landbouw stimuleert en bevordert. Uit de landbouwvisie volgt onder meer dat boeren eigenaar zijn van een groot deel van de grond in Ede en dat zij daarmee het landschap hebben vormgegeven en onderhouden. Kostenverlaging en productieverhoging in de sector zijn ten koste van de biodiversiteit gegaan. Boeren zijn daarom onmisbaar bij het herstel van de biodiversiteit, omdat zij landschap en bodem beheren. De gemeente erkent het belang van het behoud van een sterke landbouwsector in de Ede. De gemeente wenst zelf graag diverse vormen van landbouw in Ede te behouden. De landbouwgrond die nu is ingetekend om als zonneveld te gaan functioneren is goede grond die geschikt is voor agrariërs om te gebruiken als landbouwgrond. Het gebruiken van landbouwgrond voor een zonneveld gaat dus ten koste van de hoeveelheid beschikbare landbouwgrond. De schaarste van landbouwgrond neemt hierdoor toe, waardoor de prijzen zullen stijgen. Dit heeft uiteraard negatieve gevolgen voor agrariërs.

Gemeentelijke reactie

Op 14 november 2019 heeft de gemeenteraad de 'Landbouwvisie Ede' vastgesteld. Hierin wordt o.a. het volgende overwogen:

Omdat de landbouwsector van belang is voor onze regionale economie, gaan we zorgvuldig met landbouwgrond om. Verandering van bestemming is mogelijk, maar alleen met een goede motivatie en belangenafweging.

Ede kiest voor circulaire en natuurinclusieve landbouw. Circulaire landbouw gaat uit van het feit dat er maar één aarde is, waarop we zo goed mogelijk voedsel voor mensen produceren. We verspillen geen kostbare grondstoffen, maar zetten alles zo hoogwaardig mogelijk in. Dat houdt in dat we op kostbare landbouwgronden zoveel mogelijk voedsel produceren voor mensen. Op gronden waar geen voedselproductie voor mensen mogelijk is, maar waar wel gras kan groeien, houden we grazers (koeien, schapen, geiten).

In de 'Landbouwvisie Ede' wordt het belang van de landbouw en de voedselproductie benadrukt. Het benutten van kostbare landbouwgronden voor duurzame energie wordt echter niet uitgesloten in de 'Landbouwvisie Ede'.

Daarnaast heeft de 'Landbouwvisie Ede' niet de werking die reclamant voor ogen heeft. Als de redenering van de reclamant zou worden gevolgd, dan zouden alle nieuwe niet-agrarische initiatieven - zoals woningbouw, bedrijventerrein, sportveld - niet meer mogelijk zijn op agrarische gronden. De 'Landbouwvisie Ede' bevat een algemene beleidslijn. De realisatie van een zonneveld betekent niet dat onzorgvuldig met landbouwgrond wordt omgegaan. Immers, in de 'Landbouwvisie Ede' is opgenomen dat verandering van een bestemming mogelijk is als deze is voorzien van een goede motivatie en belangenafweging. Hoewel in het onderhavige geval sprake is van omgevingsvergunning in plaats van een bestemmingsplanwijziging, is het onderhavige plan in het kader van 'een goede ruimtelijke ordening' wel voorzien van een goede motivatie en belangenafweging.

Bovendien is de meest recente versie van de 'Wind- en zonnewijzer' op een latere datum vastgesteld dan de 'Landbouwvisie Ede'. Het verlies van agrarische grond is verdisconteerd in de 'Wind- en zonnewijzer'. De realisatie van een groot zonneveld op agrarische grond wordt onder voorwaarden mogelijk gemaakt in de 'Wind- en zonnewijzer'.

Een prijsstijging van omliggende landbouwgronden is niet aan te merken als oorzaak van planschade. Voor zover de prijsstijging ruimtelijk relevant zou zijn, geldt dat in de belangenafweging een zwaarder gewicht wordt toegekend aan het algemeen belang van duurzame energieopwekking.

Verder is sprake van een geringe afname van de beschikbare landbouwgronden.⁹ Het Edese buitengebied bestaat uit ca. 11.000 hectare aan agrarische grond en ca. 19.000 hectare aan natuur. Volgens een onderzoek van de WUR met de titel 'Het voedsellandschap van Ede' bedraagt de oppervlakte aan agrarisch cultuurlandschap in Ede ca. 7.652 hectare. Het zonneveld heeft een netto-oppervlakte van ca. 2,8 hectare (zonnepanelen met toebehoren en onderhoudspaden) en een bruto-oppervlakte van ca. 4,5 hectare (netto-oppervlakte + landschappelijke inpassing).

⁹ ABRvS 16 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:3010.

Als men kijkt naar de totale oppervlakte aan agrarische gronden, dan leidt dit project tot een geringe afname van respectievelijk 0,025% (netto-oppervlakte) en 0,041% (bruto-oppervlakte).

Als men kijkt naar de totale oppervlakte aan agrarische cultuurgronden, dan leidt dit project tot een geringe afname van respectievelijk 0,037% (netto-oppervlakte) en 0,059% (bruto-oppervlakte).

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.4. Omgevingsverordening Gelderland

Inhoud zienswijze

De keuze voor de ontwikkeling van het zonneveld op landbouwgrond in strijd met de omgevingsverordening van de provincie Gelderland. Uit afdeling 2.6 van de geconsolideerde omgevingsverordening van de provincie Gelderland van maart 2021 volgt dat de provincie natuurgebieden wil vergroten, in de aangrenzende gebieden meer kleinschalige natuur en landschapselementen wil ontwikkelen en agrarisch natuurbeheer op landbouwgronden wil stimuleren. Daarmee wordt de biodiversiteit vergroot en wordt bijgedragen aan een prettige woon- en leefomgeving. De provincie wil dus juist ontwikkeling van natuurbeheer op landbouwgronden stimuleren. De keuze voor de ontwikkeling van een zonneveld op landbouwgrond is dus ook in strijd met provinciaal beleid. Deze plannen staan volledig haaks op het bestuursakkoord, de landbouwvisie en de omgevingsverordening.

Gemeentelijke reactie

Ten aanzien van de toets aan de Omgevingsverordening Gelderland wordt verwezen naar paragraaf 3.2.2 van de toelichting. Daarnaast geldt dat de regels uit afdeling 2.6 van de Omgevingsverordening Gelderland niet van toepassing zijn op het onderhavige plangebied. Het onderhavige plangebied ligt namelijk buiten de aangewezen gebieden uit afdeling 2.6 van de Omgevingsverordening Gelderland.

Ten aanzien van de toets aan de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland wordt verwezen naar paragraaf 3.2.1 van de toelichting. Hierbij is van belang dat het plangebied is aangewezen als een gebied waarin grote zonnenvelden mogelijk zijn. Dit zijn gebieden waar de gebiedskwaliteiten geen obstakel vormen voor de ontwikkeling van grote zonnenvelden. De gemeente heeft de uiteindelijke bevoegdheid om hier een groot zonneveld toe te staan.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.5. Zonneladder en locatieonderzoek

Inhoud zienswijze

Uit beleid van de Rijksoverheid en het Klimaatakkoord blijkt dat is afgesproken dat betrokken partijen eerst kijken of zonnepanelen op gebouwen gelegd kunnen worden. Daarna pas op ongebruikte terreinen in bebouwd gebied. Buiten de bebouwde kom gaat de voorkeur uit naar het combineren van functies. Op basis van de Edese zonneladder geldt dat bij de beoordeling van een initiatief moet worden onderbouwd in hoeverre op de locatie alle mogelijkheden van de eerste drie treden zijn benut voordat wordt overgestapt naar de vierde trede. Uit niets blijkt dat de betrokken partijen bij de bepaling van de locatie op de Wolfsdijk de voorkeursvolgorde van de (Edese) zonneladder hebben toegepast. Uit de toelichting volgt slechts dat op de locatie geen gebouwen met daken aanwezig zijn. Over de tweede en derde trede van de Edese zonneladder wordt slechts vermeld dat deze in het onderhavige geval niet van toepassing zijn. Er wordt echter op geen enkele wijze onderbouwd waarom het zonneveld op de huidige locatie moet worden gerealiseerd. Uit de toelichting volgt enkel dat een groot oppervlakte nodig is dat effectief kan worden gebruikt om een economisch rendabel zonneveld te realiseren dat substantieel bijdraagt aan de duurzaamheidsopgave. De keuze voor de locatie aan de Wolfsdijk onderbouwt de gemeente echter zeer summier. Hieruit volgt dat de gemeente slechts heeft geconstateerd dat gronden binnen de kernen van de gemeente Ede onvoldoende omvang hebben om een zonneveld te realiseren. Uit niets volgt dat de gemeente ook onderzoek heeft gedaan naar andere gronden buiten de kernen.

Gemeentelijke reactie

Het onderhavige plan voldoet aan de zonneladders uit het gemeentelijke beleid en de NOVI. Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.1.

Ten aanzien van een locatieonderzoek wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 3.6.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.6. Alternatief

Inhoud zienswijze

Als een zonnepark al kan worden toegestaan op landbouwgronden dan is dat minder bezwaarlijk op landbouwgronden langs de randen van bebouwing of kort langs snelwegen. In de nabije omgeving bevindt zich de A12 en de kruising met de A30. Een zonnepark naast de snelweg ligt dan voor de hand en stuit op minder bezwaren. Cliënten stellen dat daarmee op voorhand duidelijk is dat door verwezenlijking van deze alternatieven een gelijkwaardig resultaat kan worden behaald met aanmerkelijk minder bezwaren.

Gemeentelijke reactie

Ten aanzien van een alternatief geldt het volgende. Het college dient te beslissen omtrent het verlenen van een omgevingsvergunning voor het project, zoals daarvoor vergunning is aangevraagd. Indien een project op zichzelf aanvaardbaar is, kan het bestaan van alternatieven slechts dan tot het onthouden van medewerking nopen, indien op voorhand duidelijk is dat door verwezenlijking van de alternatieven een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren.¹⁰

Selectieprocedure voor grote zonnevelden

Op 12 december 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met de uitgangspunten in de aangepaste Wind- en zonnewijzer. Met dit besluit wordt ruimte geboden aan de ontwikkeling van zonnevelden groter dan 2 hectare in de gemeente Ede, tot een maximum van in totaal 40 hectare in de periode 2018-2022. De gemeenteraad heeft eveneens besloten dat de initiatieven aan de hand van een selectieprocedure moeten worden geselecteerd.

Voor grote zonnevelden (netto-oppervlakte groter dan 2 ha) geldt dat de gemeente een selectieprocedure heeft doorlopen om de meest geschikte zonnevelden te kunnen selecteren. Op 25 februari 2020 is voor de invulling van de selectieprocedure de 'Beleidsregel selectieproces voor grote zonnevelden in Ede 2020' door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld. Vervolgens is aan deze beleidsregel uitvoering gegeven en heeft een selectieproces plaatsgevonden. Er zijn vier inzendingen met schetsplannen binnengekomen. Van deze inzendingen voldeden drie aan de in de beleidsregel gestelde uitsluitingscriteria. Eén inzending voldeed niet aan het criterium dat moet worden aangetoond dat kan worden beschikt over de gronden en werd daarom uitgesloten van de verdere beoordeling. Het resultaat is dat drie inzendingen zijn geselecteerd met een totale omvang van ca. 22,1 hectare. Deze projecten kunnen onder voorwaarden verder worden uitgewerkt tot een vergunningaanvraag. Buiten deze projecten zijn er dus geen alternatieven voor grote zonnevelden beschikbaar. Daarnaast is dit initiatief wenselijk om aan de doelstelling te voldoen van maximaal 40 hectare aan grote zonnevelden in de periode 2018-2022.

De huidige aanvraag is op zichzelf aanvaardbaar, omdat het project is voorzien van een zorgvuldige ruimtelijke onderbouwing. Bovendien is het niet aan het college om locaties aan te dragen bij een aanvraag om het verlenen van een omgevingsvergunning voor een zonnepark.¹¹ Daarnaast wordt het alternatief van reclamant niet concreet onderbouwd op basis van een businesscase, locatiekeuze en ruimtelijke gevolgen op de betreffende locatie. Hier speelt mee dat een initiatief op de voorgestelde locaties ook tot ruimtelijke bezwaren van omwonenden op die locatie kunnen leiden. Ook heeft zich geen initiatiefnemer voor een alternatief plan gemeld. Kortom, de alternatieven van reclamant 3 zijn onvoldoende concreet en de ruimtelijke aanvaardbaarheid kan niet worden beoordeeld. Daarom is op voorhand niet duidelijk dat er een concreet alternatief is waarmee een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren

¹⁰ ABRvS 23 januari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:178.

¹¹ ABRvS 23 maart 2022, ECLI:NL:RVS:2022:844.

Overigens is de toelichting ambtshalve aangepast naar aanleiding van de gewijzigde Omgevingsverordening Gelderland. Hierin is o.a. gekeken naar de mogelijkheden om binnen het stedelijk gebied en op daken van gebouwen in de behoefte van energieopwekking door zonne-energie te voorzien. Dit maakt deel uit van de toetsing aan artikel 2.65a van de Omgevingsverordening Gelderland.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.7. Financiële participatie

Inhoud zienswijze

In het Klimaatakkoord van 28 juni 2019 heeft de rijksoverheid de kaders geschapen hoe de financiële participatie van de omgeving moet worden vormgegeven (pag. 164):

"De initiatiefnemer doorloopt een proces om te komen tot een wenselijke en haalbare vormgeving van participatie. Het gaat hierbij om de participatiemogelijkheid; dit kan zijn procesparticipatie, financiële participatie, financiële obligaties, eigendoms participatie, een omgevingsfonds of een combinatie hiervan. Het bevoegd gezag controleert dat initiatiefnemers en omgeving hierover het gesprek aangaan.

- Afspraken met de omgeving worden vastgelegd in een omgevingsovereenkomst. Op basis hiervan wordt er een projectplan gemaakt waarin wordt beschreven hoe binnen het project de participatie optimaal wordt ingericht.*
- Om de projecten voor de bouw en exploitatie van hernieuwbaar op land in de energietransitie te laten slagen, gaan in gebieden met mogelijkheden en ambities voor hernieuwbare opwekking, partijen gelijkwaardig samenwerken in de ontwikkeling, bouw en exploitatie. Dit vertaalt zich in evenwichtige eigendomsverdeling in een gebied waarbij gestreefd wordt naar 50 % eigendom van de productie van de lokale omgeving (burgers en bedrijven). Investeren in een zon —en/of windproject is ondernemerschap. Dat vergt ook mee-investeren en risico lopen. Het streven voor de eigendomsverhouding is een algemeen streven voor 2030. (..)"*

Daarnaast staat in het bestuursakkoord 2018-2022 van de gemeente Ede: "Het is een harde eis dat de lokale gemeenschap maximaal profiteert van grootschalige duurzame energieopwekking. "

De ontwikkelaar heeft in het participatie- en communicatieplan op pagina 10 aangegeven welke "afspraken" met omwonenden zouden zijn gemaakt. Het gaat dan om "hulp" verduurzaming van hun woningen, inkoop van zonnepanelen op grote daken tegen een gereduceerd tarief, de inzet van een deskundige voor financiële deelname en zo niet de oprichting van een stichting die gedurende 15 jaar een nader te bepalen bedrag zal storten voor de verduurzaming van woningen.

Cliënten stellen dat de deze door de ontwikkelaar voorgestelde participatie onvoldoende is en niet voldoet aan door de rijksoverheid en gemeenteraad gestelde voorwaarden. Hetgeen ontwikkelaar aanbiedt is niet de optimale participatie. Zo ontbreekt de toezegging dat omwonenden voor minimaal 50% eigenaar kunnen worden van de vennootschap die het zonnepark exploiteert. Ook niet hoe dat dan vormgegeven wordt.

Belangrijk is ook nergens uit blijkt dat de aangeboden financiële participatie is geborgd voor verlening van de omgevingsvergunning. Dat kan eenvoudig gebeuren door de afspraken vast te leggen in een anterieure- of ontwikkelovereenkomst tussen gemeente en ontwikkelaar. Uit niet blijkt dat een anterieure overeenkomst is afgesproken. Het is daarbij gebruikelijk om de afspraken te versterken door op niet nakoming een aanzienlijke boete te zetten.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.7.

De huidige stand van de jurisprudentie is dat financiële participatie van de omgeving in een energieproject geen ruimtelijk relevant motief dient. Wel of niet financieel participeren door de omgeving verandert immers niets aan de ruimtelijke impact van het project. In gemeentelijk participatiebeleid – en in de afweging om al dan niet planologisch medewerking te verlenen – is onder de Wet ruimtelijke ordening (Wro) het uitgangspunt van een 'goede ruimtelijke ordening' leidend. In

het kader van een goede ruimtelijke ordening dient een bestuursorgaan alle ruimtelijk relevante belangen af te wegen. Beleid dat gericht is op het behartigen van particuliere financiële belangen van omwonenden is niet te relateren aan 'de goede ruimtelijke ordening'. Als een initiatiefnemer weigert om te investeren in financiële participatie van de omgeving in de productie van hernieuwbare energie, vormt dat geen ruimtelijk relevant motief om bijvoorbeeld een omgevingsvergunning te weigeren.¹²

Wel geldt dat in gemeentelijk beleid een inspanningsverplichting kan worden opgenomen. In de 'Wind- en zonnwijzer' is geen resultaatsverplichting voor financiële participatie opgenomen. Er is in dit gemeentelijke beleid niet een harde randvoorwaarde neergelegd waaraan de consequentie is verbonden dat het plan niet mag worden vastgesteld als een vorm van financiële participatie ontbreekt. Het beleid brengt de wens tot uitdrukking dat voldoende maatschappelijk draagvlak wordt verkregen alsmede de wens inwoners financieel te laten participeren bij de planvorming, een wens waarvan de realisering primair op de weg van de initiatiefnemer is gelegen. Van de initiatiefnemer wordt verwacht dat hij zich inspant om financiële participatie mogelijk te maken.

Ten aanzien van de voorgestelde financiële participatie geldt dat er een keuzevrijheid is voor de initiatiefnemer. Doorslaggevend is dat er geprobeerd wordt om draagvlak te creëren door de omgeving financieel mee te laten profiteren van de ontwikkeling. De initiatiefnemer heeft in dit geval de optie tot financiële participatie voorgesteld (zie pagina 6 en 23 van het participatie- en communicatieplan). De uiteindelijk gemaakte afspraken zijn vastgelegd op pagina 10 van het participatie- en communicatieplan dat als bijlage bij de toelichting is gevoegd. Verder heeft de initiatiefnemer extra afspraken gemaakt met reclamant 1. Daarnaast is de initiatiefnemer begonnen aan het opzetten van een structuur waarbij hij ervoor zorgt dat er een buurtcoöperatie wordt opgestart waarbij een deel van het zonnepark in lokaal eigendom komt.

Kortom, de initiatiefnemer heeft voldaan aan de inspanningsverplichting voor financiële participatie.

Een omgevingsovereenkomst is op dit moment niet wettelijk verplicht. Aangezien de initiatiefnemer voldoet aan de inspanningsverplichting kan de omgevingsvergunning worden verleend.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.8. Netcongestie

Inhoud zienswijze

In de provincie Gelderland zijn in veel gebieden plannen gemaakt voor de opwek van wind- en zonne-energie. Daarnaast is er veel vraag naar laadpunten voor elektrisch vervoer. Door deze ontwikkelingen is het druk op het elektriciteitsnet in Gelderland. Dit geldt ook voor het hoogspanningsnet. Uit een nieuwsbericht op de website van TenneT uit september 2021 volgt dat TenneT structureel congestie verwacht in het net van Gelderland gedurende de periode 2021-2029. De enige oplossing hiervoor is het verhogen van transformatiecapaciteiten. Dit zal gereed worden gemaakt in de periode van 2026-2029.

Het bovenstaande betekent dat het aansluiten van zonne-energieprojecten op het elektriciteitsnet wordt bemoeilijkt. Juist grote zonne-energieprojecten leggen een relatief groot beslag op het elektriciteitsnet, doordat zij relatief hoge productiepieken kennen. Vanwege deze overbelasting kunnen ontwikkelaars van met name zonneparken steeds vaker geen aansluiting krijgen.

Over de netaansluiting staat in de bijlage "Financiële haalbaarheid" het volgende geschreven: "Netaansluiting: De stroom die op zonnepark Maanderbroek wordt dient aan het net worden terug geleverd, zodat deze vervolgens verder gedistribueerd kan worden naar potentiële afnemers. Liander heeft aangegeven dat op onderstation Frankeng in de gemeente Ede capaciteit is, zie afbeelding 2. Ondertussen heeft NRG2all bv. een offerte aangevraagd en deze zal aanbetaald worden, waardoor de capaciteit gereserveerd is." De aanvraag voor een offerte en de aanbetaling door ontwikkelaar wil niet zeggen, dat Liander ook een overeenkomst heeft geaccepteerd. En als die is geaccepteerd of die

¹² Tolsma, H., & Blekkenhorst, G. (2020). *Factsheet Bevoegdheden overheden bij procesparticipatie en financiële participatie*. Nationaal Programma Regionale Energie Strategie.

ook moet die ook wordt uitgevoerd door Liander. Liander heeft al aangegeven dat vooralsnog alle opdrachten worden stopgezet en dat er pas over enkele jaren ruimte is.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.4. De initiatiefnemer heeft met Liander afgesproken dat hij kan terugleveren op onderstation Frankeneng, waar voldoende capaciteit is, maar een tekort aan aansluitmogelijkheden. Binnen een jaar kan de initiatiefnemer terugleveren en dat is ook ongeveer het beoogde tijdspad dat de initiatiefnemer heeft.

Er bestaat geen verschil tussen een opdrachtbevestiging, het aangaan van de overeenkomst en het tekenen van een offerte en aanbetalen. Het tekenen en aanbetalen van de offerte is de opdrachtbevestiging en daarmee wordt de overeenkomst aangegaan. Dit zijn geen op zichzelf staande punten. De opdracht is verleend aan Liander d.m.v. een getekende offerte en een aanbetaling.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.9. Biodiversiteit en bodemleven

Inhoud zienswijze

Verder heeft de aanleg van het zonneveld een negatief effect op de biodiversiteit en het bodemleven. Zonneparken tasten het leefgebied van insecten, vogels en andere dieren in de voedselketen aan. Verder verstoren zonneparken het bodemleven doordat ze zonlicht en regenwater tegenhouden. Dit staat haaks op hetgeen uit het bestuursakkoord 2018-2022 van de gemeente Ede volgt.

Uit het bestuursakkoord volgt expliciet dat de gemeente Ede actief maatregelen wenst te treffen voor behoud, herstel en ontwikkeling van biodiversiteit. De ontwikkeling van een nieuw zonnepark past hier absoluut niet in. Zonneparken hebben immers juist een negatief effect op de biodiversiteit en het bodemleven.

Gemeentelijke reactie

Het plan is getoetst aan de aspecten ecologie en bodem. Uit deze toetsing blijkt dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Hierbij wordt verwezen naar paragraaf 4.4 en 4.6 van de toelichting. Ook wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijzen 1.2 en 1.5.

Het initiatief draagt door de landschappelijke inpassing juist bij aan de ontwikkeling van biodiversiteit. Er wordt hierbij verwezen naar het landschappelijk inpassingsplan.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.10. Aantasting kwaliteit woon- en leefomgeving

Inhoud zienswijze

Verder hebben cliënten en andere omwonenden direct zicht op het zonneveld. De realisatie van het zonneveld zal het open zicht vanaf de woning belemmeren. Dit leidt tot waardevermindering van de woning. In de toelichting stelt de gemeente dat het zicht voor omwonenden op de zonnepanelen kan worden geminimaliseerd door een goede landschappelijke inpassing. Op welke wijze dit wordt gerealiseerd wordt op geen enkele wijze onderbouwd.

Gemeentelijke reactie

Er bestaat niet zoiets als een recht op een blijvend vrij uitzicht. Dit neemt niet weg dat de gemeente het belang dat reclamant 3 heeft bij het behoud van hun uitzicht moet betrekken in zijn belangenafweging. Dit belang is door de gemeente in zijn belangenafweging onderkend.¹³ De gemeente heeft echter een zwaarder gewicht toegekend aan het belang dat is betrokken bij het realiseren van dit plan waarmee het algemene belang van duurzame energieopwekking wordt gediend.

¹³ ABRvS 25 oktober 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2861.

Daarnaast wordt de openheid van het landschap niet onevenredig aangetast en er ontstaat geen verrommeling. Het zonneveld wordt namelijk zorgvuldig landschappelijk ingepast, waardoor het zicht op het zonneveld wordt verzacht. Bij het opstellen van het landschappelijk inpassingsplan is getoetst aan de geldende kaders voor het buitengebied, waaronder het beeldkwaliteitsplan buitengebied Ede uit 2011 en het programma buitengebied uit 2016. Zo is o.a. het bestaande landschap uitgebreid omschreven en is gekeken naar de ruimtelijke kenmerken. Aan de hand van het geldende beleid is een analyse met uitgangspunten voor het landschap opgesteld. Voor een uitgebreide motivering wordt verwezen naar het landschappelijk inpassingsplan en paragraaf 4.9 van de toelichting.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.11. Draagvlak

Inhoud zienswijze

Onder omwonenden bestaat geen draagvlak voor de ontwikkeling van een nieuw zonneveld. Ten onrechte zijn er geen individuele gesprekken gevoerd met omwonenden. Dit betekent dat de communicatie met hen onvoldoende is geweest. Indien de gemeente in gesprek was gegaan met de omwonenden, was voor de gemeente duidelijk geworden dat geen draagvlak bestaat voor het zonneveld.

Gemeentelijke reactie

Voor de beantwoording wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 1.7.

Verder is van belang dat de initiatiefnemer een inspanningsverplichting heeft om een omgevingsdialoog te voeren met de omgeving. De gemeente is hiertoe niet verplicht. De initiatiefnemer heeft aan de inspanningsverplichting voldaan.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.12. Geluidshinder

Inhoud zienswijze

Cliënten maken zich zorgen over de te verwachten geluidshinder die afkomstig is van de transformatorstations. Uit de toelichting volgt dat een bovengronds transformatorstation wordt gerealiseerd. In het transformatorstation wordt de opgewekte stroom omgezet naar wisselstroom. Deze transformatorstations leiden zeer waarschijnlijk tot geluidsoverlast.

Gemeentelijke reactie

Het milieuaspect 'geluid' is onderbouwd in paragraaf 4.3 van de toelichting.

Eventuele geluidshinder zou door transformatoren kunnen ontstaan. Het betreft transformatoren die vergelijkbaar zijn aan die in woonwijken. Voor transformatorstations (een buitengewoon conservatieve benadering van de te plaatsen transformatoren; deze zijn doorgaans veel kleiner dan transformatorstations) geldt een te hanteren afstand van 30 meter.

Het inkoopstation en het transformatorstation hebben een bronvermogen van minder dan 10 MVA. In de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' valt dit onder de activiteit 'elektriciteitsdistributiebedrijven met transformatorvermogen tot 10 MVA'. Voor deze activiteit is in de richtafstandentabel voor het aspect geluid van 30 meter opgenomen en voor gevaar 10 meter. Dit betekent dat wordt geadviseerd om, op basis van een goede ruimtelijke ordening, een afstand van minimaal 30 meter aan te houden tot geluidsgevoelige functies, zoals woningen.

Tussen de kadastrale grenzen en de omheining bevindt zich een zone van 7 m. Verder ligt er nog een zone van 4 meter tussen de omheining en de zonnepanelen. In deze zone bevindt zich een onderhoudspad ten behoeve van het zonneveld. Binnen een straal van 30 meter rondom de zonnepanelen zijn geen bestaande woningen aanwezig. De transformatoren liggen nog verder in het

midden van het plangebied op een grotere afstand van omliggende woningen. De transformatoren veroorzaken daarmee naar alle waarschijnlijkheid geen hinder voor omliggende woningen.

Daarnaast is het niet mogelijk om deze bestaande omliggende woningen of een nieuwe mantelzorgwoning volgens het bestemmingsplan of vergunningvrij op minder dan 30 meter van de twee transformatoren van het zonneveld te bouwen. Met betrekking tot geluid blijft dan ook een aanvaardbaar woon- en leefklimaat aanwezig.

Verder geldt dat de woningen van nr. 2 en nr. 2A op ruimte afstand zijn gelegen van de transformatorstations. De afstand van de netto-oppervlakte van het zonneveld (*de bovengenoemde zones van 7 en 4 meter maken geen onderdeel uit van de netto-oppervlakte*) tot de achtererfgebieden van woonbestemmingsvlakken en agrarische bouwvlakken (waar eventueel vergunningvrij een mantelzorgwoning kan worden gebouwd) bedraagt meer dan 30 meter. Ten aanzien van het agrarisch bouwvlak van de Wolfsdijk 2 bedraagt deze afstand ca. 183 meter. Ten aanzien van het woonbestemmingsvlak van de Wolfsdijk 2a bedraagt deze afstand ca. 296 meter. Dit is ruim meer dan 30 meter. Kortom, er wordt voldaan aan de richtafstanden uit de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering'. De afstand van de buitenste rand van zonnepanelen tot de bestaande (bedrijfs)woningen is overigens nog groter.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

3.13. Tijdelijkheid

Inhoud zienswijze

Tot slot geldt dat de omgevingsvergunning tijdelijk voor een duur van 25 jaar wordt afgegeven vanwege de beperkte levensduur van zonnevelden. Het verlenen van een omgevingsvergunning voor de duur van 25 jaar kan echter niet als tijdelijk worden beschouwd. Verder heeft uw college niet aannemelijk gemaakt dat na een periode van 25 jaar terug zal worden gegaan naar de originele agrarische bestemming, omdat dan sprake zal zijn van kapitaalvernietiging. Dat met het projectafwijakingsbesluit tijdelijk wordt afgeweken van het bestemmingsplan is dus niet aannemelijk.

Gemeentelijke reactie

De omgevingsvergunning geldt voor een termijn van 25 jaar die begint na aanvang van de bouwwerkzaamheden. Dit is geborgd in een vergunningvoorschrift. Na afloop van deze termijn moet het plangebied binnen drie maanden weer worden teruggebracht tot de toestand die bestond voordat de vergunning werd verleend. De landschappelijke inpassing is hiervan echter uitgezonderd. Dit is ook geborgd in een vergunningvoorschrift. Dit betekent dat de zonnepanelen, hekwerken en transformator- en inkoopstation na 25 jaar zullen worden afgebroken, maar dat de landschappelijke inpassing blijft behouden. Dit zorgt ervoor dat de landschappelijke en ecologische winst na 25 jaar niet teniet wordt gedaan. Indien nodig zal de gemeente hierop handhaven.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het plan.

Conclusie

Nota van Wijzigingen

De meeste zienswijzen leiden niet tot aanpassing van het plan. Slechts op de volgende punten zal het plan worden gewijzigd:

1. Zienswijze 1.6 leidt tot aanpassing van het plan. Het landschappelijk inpassingsplan is aangepast. In de tekst is toegevoegd dat er aan de zuidzijde een struweelhaag wordt geplant van 3 meter hoog (even hoog als aan de rest van de randen, behalve aan de noordrand waar de haag 4 meter is) en 4 meter breed. Op pagina 17 is de haag toegevoegd aan de plantekening en op pagina 19 zit het vernieuwde profiel van de zuidzijde.
2. Zienswijze 1.7 leidt tot aanpassing van het plan. Tussen reclamant 1 en NRG2all is afgesproken dat reclamant 1 ook compensatie krijgt door meegenomen te worden in het zogenaamde '0-op-de-meter-proces'. Dat wil zeggen dat de woningen van reclamant 1 vanuit het project een warmtepomp en zonnepanelen krijgen en dat de installatie hiervan op kosten van het project zal komen. De bevestiging hiervan zal door NRG2all persoonlijk aan de betreffende woningeigenaren worden gestuurd. De extra gemaakte afspraken worden toegevoegd als extra bijlage aan de toelichting.
3. Zienswijze 2.2 leidt tot aanpassing van het plan. De situatietekening en het landschappelijk inpassingsplan zijn aangepast. De inrit is verplaatst naar de zuidwestzijde van het perceel Wolfsdijk 15 te Ede. Dit is ten westen van het perceel van reclamant 2.

Verder zijn ambtshalve de volgende wijzigingen doorgevoerd:

1. Paragraaf 3.2.2 is tekstueel aangepast, omdat de Omgevingsverordening Gelderland op 1 februari 2022 is gewijzigd.
2. De Omgevingsvisie Ede 2040 is verwerkt in de toelichting.
3. Er is na de terinzagelegging van het ontwerpbesluit een nieuwe versie van de Aeries Calculator uitgebracht. Deze nieuwe versie is verwerkt in de bijlage 'Onderzoek stikstofdepositie'.